

Žijeme v normální společnosti?

Kterého kolegu lékaře by nepotěšilo, že se kardinálním problémem jeho oboru zabývají všechna média, jako tomu bylo v mém případě. Noviny, časopisy, rozhlas, televize, internet – tam všude se kouření propracovalo na titulní stránky a do hlavních zpráv. Reportéři běhali po ulicích a přinášeli ohlasy veřejnosti, k problému se vyjadřovali národohospodáři a analytici, své řekl ministr, o problému jednala vláda.

Konečně! Konečně si společnost uvědomila, že tabák zabije denně padesát našich spoluobčanů. Jako kdyby každý den havaroval na českých silnicích jeden plný autobus a nikdo nezůstal na živu! Konečně se začalo bít na poplach, že cigarety každému druhému kuřákovi statisticky ukrojí patnáct let života. Konečně se široká veřejnost dozvěděla, že nikotin je stejně návykový jako heroin, že odvyknout tabákovému dýmu je stejně těžké jako odvyknout jakékoli jiné tvrdé droze. Konečně média vyjmenovala alespoň nejhorší z pěti tisíc chemických látek, obsažených v cigaretovém kouři – plutonium, močovinu, kyanovodík, benzen, formaldehyd... Konečně se novináři pozastavili nad tím, že zboží, jehož užívání způsobuje desítky často smrtelných onemocnění, se prodává spolu s houskami, mlékem a jogurty v desítkách tisíc prodejen potravin. Konečně se všichni dozvěděli o tom, že tabákový průmysl oceňuje jedno kouřící dítě na 40 tisíc liber, které mu v průběhu života přinese, bude-li kouřit. Konečně jsme se dozvěděli něco o tom, jakým způsobem se lákají budoucí kuřáci do tenat cigaretového kouře. Že devět z deseti kuřáků začalo s kouřením dříve než dospěli. Komentátoři vyčíslili miliardové částky, které je třeba vydat na léčbu kuřáků, zveřejnili, kolik stojí pracovní neschopnost a invalidita kuřáků. Konečně všude psali o tom, že tyto částky vysoce převažují „úspory“ zaviněné brzkým úmrtím, jak je vypočítal pro český parlament Philip Morris. Konečně se všichni dozvěděli, jak pasivní kouření i v minimální dávce poškozuje nedobrovolné kuřáky například v restauracích. Že už malá dávka může přivodit kardiovaskulární onemocnění. Noviny informovaly také o tom, že pasivní kouření stojí v EU každý pracovní den život jednoho číšníka či číšnici, zaměstnané v kuřácké restauraci. Konečně jsme se dočetli, že výrobce cigaret s nejprodávanějšími značkami na našem trhu má roční čistý zisk v miliardách korun na úrovni společnosti Škoda Auto, avšak s počtem zaměstnanců o dva řády nižším.

Počkat, počkat, říkáte. Že jste nic takového nečetli? Neslyšeli? Neviděli? Že sice vláda zasedala, ministr financí vystoupil, analytici se vyjadřovali a média se předháněla v informacích, ale jen o zdražení cigaret? Máte pravdu. Řeč byla skutečně jen o těch patnácti či dvaceti korunách za krabičku cigaret navíc, o kolcích, jimiž se tabákoví výrobci předzásobili až na rok dopředu, aby mohli prodávat „zásoby“ a moci tak zvýšit cenu se zpožděním. Ba dokonce ani slovo o tom, že i po zdražení jsou dnes cigarety o polovinu levnější než před patnácti lety, měřeno poměrem jejich ceny k průměrnému platu. Že tímto malým zdražením se konečně dostáváme teprve na úroveň minimální daně v EU, jejíž odložení jsme si vyjednali a vlastně k němu mělo dojít už v roce 2004, kdy jsme do EU vstupovali. Že i tak budou u nás cigarety jedny z nejlevnějších v Evropě. Sotva kde najdeme informace, že řada kuřáků po zdražení své kouření omezí, někteří přestanou nebo že to pro některé bude poslední kapka k rozhodnutí přestat, že se sníží počet těch, kdo s kouřením začnou, což se týká zejména dětí.

Poslyšte, žijeme v normální společnosti?

MUDr. Eva Králíková, CSc.

Ústav hygieny a epidemiologie a Centrum léčby závislosti na tabáku III. interní kliniky

1. LF UK a VFN, Praha